

יש דעת תנאים החולקת על תנא דבי חזקיה. (עתוס').
 חייבי מלקיות שוגגים — לדעת רבי יוחנן חייבים בתשלומין, ולריש לקיש (ויש אומרים שכן דעת רבא ורב.
 ע' קצות החשן כה, לה; חדושי הגר"ר בנגיס ח"א לא, ב) — פטורים. (גזרה שוה רשע — רשע חייבי מלקיות
 מחייבי מיתות (אביי); הכאה — הכאה. רבא).
 כמו כן נחלקו רבי יוחנן וריש לקיש בחייבי מיתה שוגגים, האם אפשר שיתחייבו במלקות אם
 לאו, כגון שוחט אותו ואת בנו לעבודה זרה. (עפ"י חולין פא).
 הלכה כרבי יוחנן שחייבי מלקיות שוגגים לא נפטרו מן התשלומין.

דפים לה — לו

סא. האם יש לנשים דלהלן קנס, באונס ובפיתוי?

א. עריות ושניות לעריות.

ב. ממאנת.

ג. איילונית.

ד. היוצאת משום שם רע.

ה. חרשת ושוטה (ומוכת עץ).

א. כבר נתבאר לעיל (כט-ל, ע"ש בפירוט) שנחלקו תנאים האם יש קנס בחייבי כריתות, וכן נחלקו בחייבי
 לאוין. ולכל הדעות בחייבי מיתות בית-דין אין קנס מפני שמתחייב בנפשו וכל המתחייב בנפשו אינו
 משלם ממון.

לדברי התוס' (לג: ד"ה לאו), אפילו בא לצאת ידי שמים פטור מן הקנס. ויש חולקים.

השניות לעריות שאינן אסורות אלא מדברי סופרים — מבואר בגמרא שיש להן קנס ופיתוי.

וכן נקט הריטב"א כדבר פשוט. ואולם יש דעות שלרבי שמעון בן מנסיא, מפני שאין ראוי
 לקיימן. (ע' משנה למלך ריש הלכות נערה; רש"ל ורש"ש לד ובראש הפרק).

ב. הממאנת אין לה קנס, ואפילו היא נערה [וכדברי רבי יהודה שאמר יכולה הבת למאן בימי נערות, עד
 שירבה השחור] — לפי שהיא בחזקת בעולה (רש"י).

התוס' מפרשים שאם אנסה בעלה או פיתה אותה אין לה קנס אעפ"י שבמיאונה הוברר למפרע
 שלא היתה אשתו.

קנס בקטנה — נתבאר לעיל כט.

ג. איילונית, הואיל ואין לה נערות אלא מקטנותה יוצאת לבגר; לדברי רבי מאיר שאין קנס לקטנה — אין
 לה קנס, ולדברי חכמים — יש לה קנס. ונחלקו בדבר הברייתות.

א. מדובר באיילונית בימי קטנותה. ולדברי שמואל (ביבמות פ) אפילו לאחר י"ב שנה, כל עוד לא
 הביאה שערות הרי היא קטנה. ואולם לרב נעשית גדולה למפרע והריהי בוגרת מי"ב ואילך
 ואין לה קנס. (ע' שער המלך — אישות ב, ג ועוד).

ב. הרמב"ם, אם כי פסק (נערה בתולה א, ח) כחכמים שקטנה יש לה קנס, פסק (שם ט) שאיילונית אין
 לה קנס. והראב"ד ועוד השיגוהו.

ד. היוצאת משום שם רע — אין לה קנס. ופירש רב ששת, מי שיצא עליה שם רע בילדותה. אך לא כשיצא עליה שם מזנה בעיר — שאין חוששים לכך להפסידה כלל, (כי קול ריגון בעלמא אינו יוצר אפילו ספק. ע' שו"ת מהרי"ק נקט; או"ח נג ובפמ"ג סקכ"ט; חפץ חיים הל' לשון הרע וי בבמ"ח; ז,ה בהגהה), אלא שבאו עדים והעידו שתבעתם באיסור ולא שמעו לה, שהואיל והפקירה עצמה לזנות בחזקת בעולה היא. (והוא הדין לכיוצא בזה, ולא דוקא בתבעה לזנות. חתם סופר. וע' בשו"ת רעק"א צו ובאילת השחר כאן). מדברי הרמב"ם (נערה ב, יז) יש ללמוד שאפילו היא בתולה ודאי, אין לה קנס מפני שהיא מוחזקת שהפקירה עצמה לדבר זה ברצונה, ואין זה בכלל אונס ופיתוי שאמרה תורה. ולדבריו אין לה אף בושת ופגם, אך לטעם רש"י נראה שיש לה בושת. (עפ"י מנחת חינוך סא, כא).

ה. החרשת והשוטה יש להן קנס.

א. הרמב"ם (נערה א, ט) פסק שאין להן קנס, ופרש הכסף-משנה שלפי הברייתא שאין להן טענת בתולים כרבן גמליאל, הוא הדין אין להן קנס.
ב. לפי השיטות שיש להן קנס, חלה גם כן מצות 'ולו תהיה לאשה' כל עוד החרשת והשוטה קטנה או נערה שיש לה ליקוחין על ידי אביה, אבל אם יצאה מרשותו אינו צריך לכנסה כי אין לה ליקוחין. (מנחת חינוך תקנו, טז. ובמקום אחר (סא, י) נסתפק אם נישאה למפתה, הואיל ואין הנישואין אלא מדרבנן, שמא חייב לה קנס).

מוכת עץ — מדברי הרמב"ם יש לשמוע שיש לה קנס, ואילו הר"י בתוס' (לו. ד"ה החרשת) סובר שאין קנס למוכת עץ. (ע' טור אה"ע קעז; משנה למלך אישות א, ח).

דין קנס לגזירת, שבויה שנפדית ושפחה שנשתחררה — נתבאר לעיל כט.

דף לו

סב. האם יש טענת בתולים בנשים דלהלן?

- א. חרשת ושוטה.
- ב. בוגרת.
- ג. מוכת עץ.
- ד. איילונית.
- ה. סומא.

א. בברייתא אחת שנו החרשת והשוטה יש להן טענת בתולים, ובברייתא אחרת שנינו אין להן. ותירץ רב ששת, הא רבן גמליאל שאמר נאמנת האשה לומר משארסתני נאנסתי, הלכך אף חרשת ושוטה טוענים עבודה טענה זו (פתח פיך לאלם), הא רבי יהושע שאמר אין נאמנת, הלכך יש לה טענת בתולים (עפ"י רש"י. והתוס' מפרשים שאין להן טענת בתולים כי אפשר שמוכות עץ הן).

ב-ג. בוגרת ומוכת עץ אין להן טענת בתולים. ופירשו (כגרסתנו, והיא גרסת רש"י) שבוגרת טענת דמים יש לה, שכן יש לה דם בתולים, אבל טענת פתח פתוח אין לה, שאין רחמה צר כבתחילה ודומה לו כאילו פתח פתוח (רש"י).

א. רבנו חננאל גרס להפך, טענת דמים אין לבוגרת, שיש בוגרות שאין להם דם בתולים, ואילו טענת פתח פתוח יש להם.